

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Itä-Suomen aluehallintovirasto

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Sirkka Jakonen

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Elli Aaltonen	Ylijhtaja	0295 016 868	elli.aaltonen@avi.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

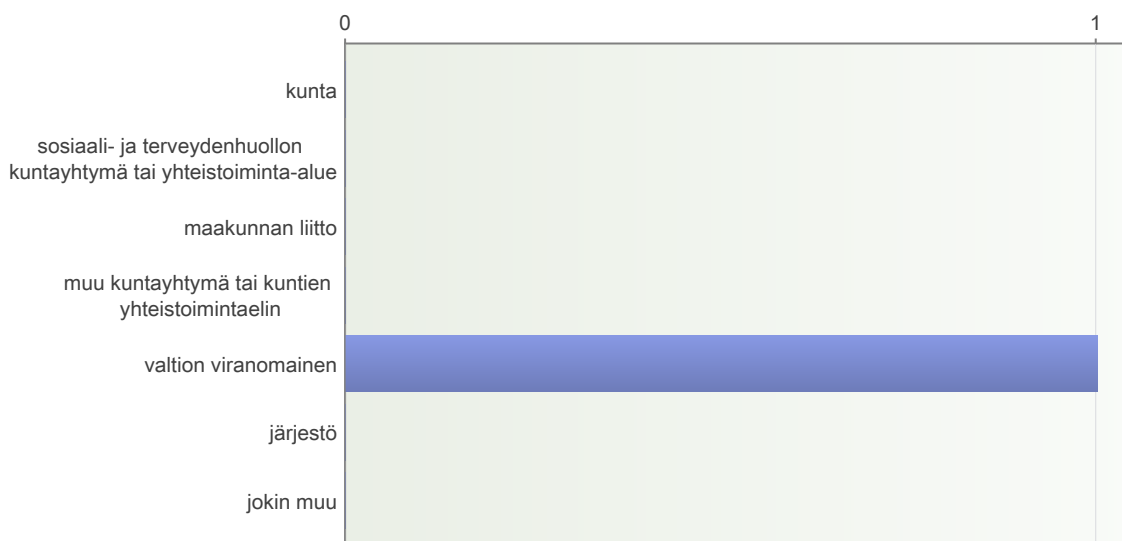
Ei vastauksia.

5. Toimielimen nimi

Ei vastauksia.

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystieteiden integraatio rakentuu ensisijaisesti yhteistyössä alueen oman sairaanhoitopiirin/keskussairaalan kanssa. Maakunnassa tuotettavat sote-palvelut muodostavat valtaosan kaikista sote-palveluista ja vain pieni osa erityisen vaativaa erikoissairaanhoidon palveluna kauempana.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

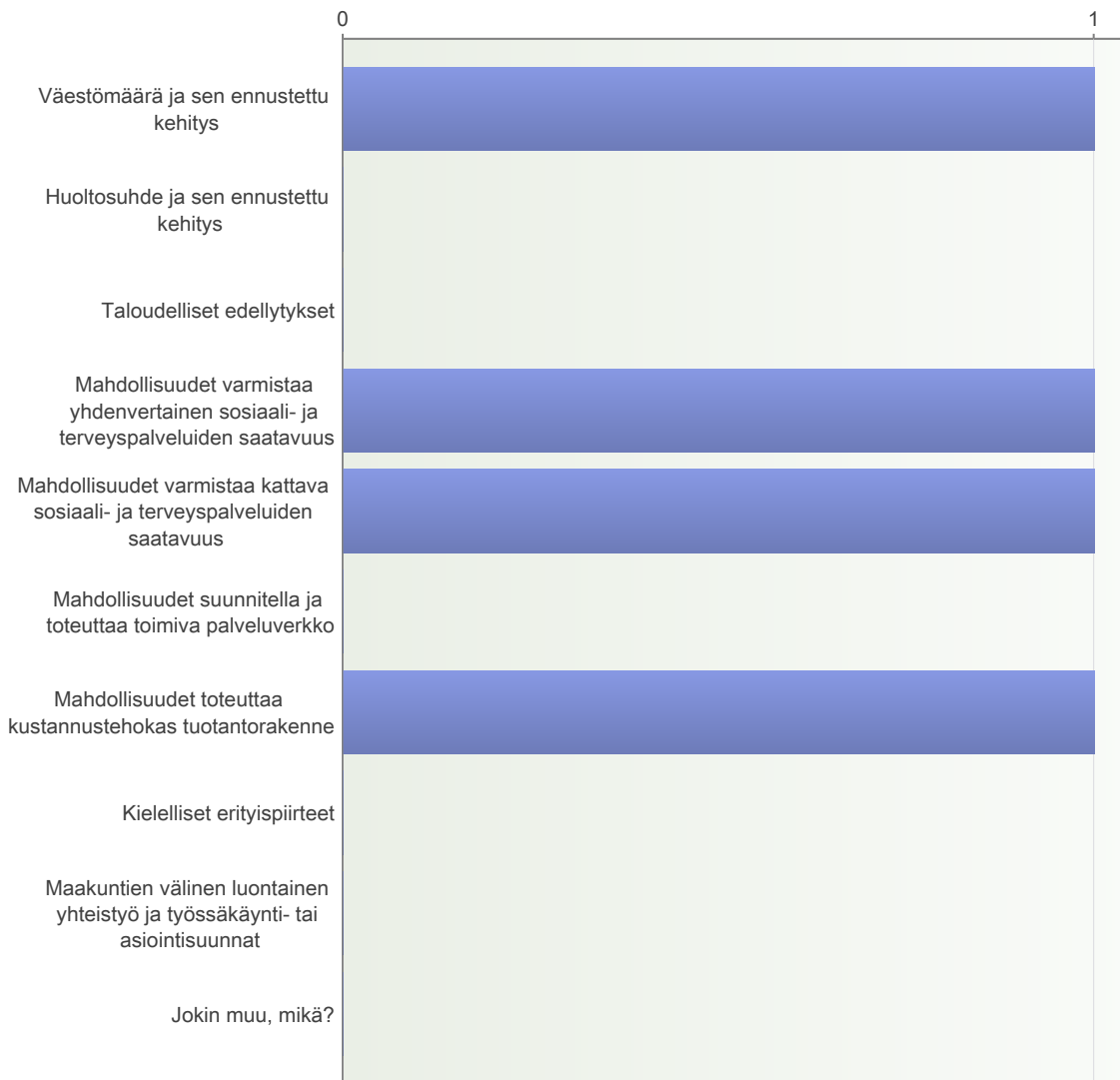
12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Ratkaisu oli selkeämpi, jos kaikilla 18 alueella olisi oma sote-palvelujen järjestämisvastuu. Vaarana on hallinnolliset himmelit tavoitellun selkeyden ja yksinkertaisuuden kustannuksella.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Aluehallintovirastosta terveyden edistäminen ja romaniasiat.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-tehtävissä on paljon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioita, joten on todella tärkeää varmistaa yhteys maakuntien (Tarasti) ja kuntien välillä. Lähipalvelujen toteuttaminen on tärkeää.

Voisiko joku yhteistyöelin olla, jonka tehtävä olisi koota hyviä käytäntöjä ja mahdollistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Tässä pitäisi olla sellainen toimintamalli, joka helpottaisi kuntia ja houkuttelisi mukaan. Maakunta voisi tarjota tiettyihin yhteisiin tavoitteisiin resurssia, joka helpottaa kuntia. Kunnat voisivat myös hyödyntää yhteistä osaamista.

Itsehallinto tulisi laatia alueen yhteinen hyvinvointistrategia, hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus, jota arvioidaan määrävälein. Alueella pitäisi tuottaa alueen hyvinvointitilannetta kuvaavat tilastot ja hyvinvointikertomuksen laatimisohteet. Kunnan rahoituksessa tulisi olla kannatustavia elementtejä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyön tueksi.

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö edellyttää yhteistyötä monien eri viranomaisten kanssa. Nykyisin yhteistyö terveydenhuollon kanssa on ollut usein tiiviimpää kuin esim. ympäristönsuojelun tai rakennusvalvonnan kanssa. Kuntien vastuulla olevan ympäristöterveydenhuollon kokoaminen itsehallintoalueille voisi tarjota mahdollisuuden nykyistä luontevampaan yhteistyöhön ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan kanssa, mikäli myös ne tehtävät koottaisiin itsehallintoalueille. Tulevissa ratkaisuihin on kuitenkin varmistettava, että ympäristöterveydenhuollon yhteys sosiaali- ja terveydenhuoltoon säilyy. Ratkaisuihin tulee myös varmistaa ympäristöterveydenhuollon riittävät resurssit, esimerkiksi itsehallintoalueilla ympäristöterveydenhuolto voisi olla omana yksikkönään maakuntavirastossa.

Aluehallintovirastojen tehtävät, joissa valtiolla on katsottava olevan intressejä, tulisi jättää aluehallintovirastoihin taikka keskittää olemassa oleviin muihin organisaatioihin.

Valtion intresseissä olevat tehtävät, kuten erilaiset lupa- ja valvontatehtävät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valvontatehtävät ylipäättään, tulisi jättää aluehallintovirastolle sen vuoksi, että näissä tehtävissä alueellisella tuntemuksella, toisin kuin kantelujen osalta, on merkitystä. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa ei voida oikeudellisen ongelmallisuuden vuoksi siirtää itsehallintoalueille, koska tällöin valvontaa ei voida esteellisyyssäännösten perusteella sekä valvonnan puolueettomuuden ja riippumattomuuden näkökulmastaan tehdä itsehallintoalueilla, jotka toimivat palvelujen tuottajina. Valvontaa ei voida jättää pelkästään omavalvonnan varaan, vaikka omavalvonta hyvin toteutettuna osaltaan ennaltaehkäisee kantelujen ja valvonta-asioiden vireille tuloa. Käytännössä tämä tarkoittaisi sosiaali- ja terveydenhuollon osalta

saumatonta yhteistyötä kanteluja käsittelevän viranomaisen kanssa.

Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontatehtävien osalta voidaan todeta, ettei kyseisiä tehtäviä ole tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille. Jos kyseiset tehtävät siirrettäisiin itsehallintoalueille, voisi olla erittäin todennäköistä, että itsehallintoalueet määrittelisivät ne toimijat, jotka voisivat tuottaa alueella sosiaali- ja terveyspalveluja ja näin menettelemällä rajoittaa yksityisten kansalaisten oikeutta valita palvelujen tuottaja. Yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontatehtävien siirtäminen itsehallintoalueille voisi johtaa siihen, että lupa- ja valvontatehtävää käytettäisiin alue- ja kilpailupoliittisiin tarkoituksiin, mikä ei ole ollut tarkoituksena mainittuja toimintalainsäädäntöä säädettäessä.

Alkoholihallinnon lupa- ja valvontatehtävät ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden on katsottava tarkoituksenmukaiseksi jättää aluehallintoviraston tehtäviksi. Tehtävien siirtäminen voisi johtaa siihen, että itsehallintoalueet voisivat harjoittaa lupa- ja valvontatehtävissä alue- ja kilpailupoliittikkaa sen sijaan että itsehallintoalueet tekisivät ratkaisuja alkoholilaisissa säädetyn tarkoituksen tarkoittamalla tavalla.

Aluehallintoviraston tehtäviin kuuluu jakaa ministeriöiden aluehallintovirastoille myöntämiä valtionavustuksia sekä valvoa valtionavustuksien asianmukaista käyttöä. Näiden valtionavustustehtävien siirtäminen itsehallintoalueille voi olla oikeudellisesti ongelmallista erityisesti silloin, jos itsehallintoalue harjoittaisi valtionavustuksella tuettavaa toimintaa, joka käytännössä johtaisi siihen, että itsehallintoalue valvoisi itse itsensä käyttämien avustuksien asianmukaista käyttöä, mitä voidaan pitää esteellisyyssäännösten vastaisena.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Itsehallintoalueen rahoituksessa tulee huomioida alueen väestön ikärakenne, sairastavuus, pitkät etäisyydet ja harva asutus.

Itsehallintoalueiden rahoitusjärjestelmä voitaisiin toteuttaa pääosin valtion rahoituksena ja talousarviosidonnaisena, jolloin itsehallintoalueiden lakisääteisten tehtävien (ns. korvamerkitty rahoitus) kokonaisrahoituksesta päätettäisiin vuosittain valtiontalousarvion yhteydessä. Vuosittain eduskunnan päättämä valtiontalousarvio asettaisi määrärahakaton itsehallintoalueille myönnettävälle rahoitukselle, jolloin se hillitsisi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksien nousua ja tekisi valtiontalouden seurannan ennakoitavammaksi. Rahoitus myönnettäisiin itsehallintoalueille suhteellisesti painotettujen suoritteiden perusteella.

Itsehallintoalueiden rahoituksesta päätettäisiin vuosittain valtiontalousarviossa. Valtiontalousarvioon itsehallintoalueiden tehtävien rahoittamiseksi varattu määräraha voisi mahdollisesti sisältää valtionrahoituksen lisäksi kuntien omarahoitusosuuden, josta säädettäisiin toisen asteen koulutusta vastaavalla tavalla rahoituslaissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa on keskeistä päästä uudistuksen tavoitteeseen, eli säästää sosiaali- ja terveystoiminnassa kolme miljardia euroa, jolloin on aivan keskeistä, että rahoitus olisi talousarviosidonnaista. Muutoin on vaarana, että esimerkiksi perusasteen opetuksesta ja toisen asteen sekä kolmannen asteen koulutuksessa tehdyt säästöt siirtyvät paikkaamaan kohonneita sosiaali- ja terveydenhuollon menoja. Nykyinen malli käytännössä mahdollistaa avoimen piikin sosiaali- ja terveydenhuollon menojen osalta. Tätä ongelmaa ei olisi talousarviosidonnaisessa rahoitusmallissa.

Rahoitus myönnettäisiin suhteellisesti painotettujen suoritteiden perusteella. Näinä suoritteina voitaisiin käyttää esimerkiksi itsehallintoalueeseen kuuluvien kuntien asukkaiden lukumäärää, jota tarkistettaisiin Väestötietojärjestelmästä tarkoituksenmukaisella tavalla joko kerran tai useammin vuodessa. Jälkimmäisessä tapauksessa rahoitus muuttuisi väestössä tapahtuvien muutoksien perusteella ja vastaisi paremmin mahdollisesti muuttuneita olosuhteita. Suoritteita voitaisiin painottaa (korottaa/alentaa) eri perusteilla, kuten esimerkiksi sairastavuusindeksillä, välimatkojen, alueen työttömyysasteen taikka järjestettävän erikoissairaanhoidon perusteella. Suoritteiden painotukset tulisi rakentaa siten, että ne kuvaavat parhaimmalla

mahdollisella tavalla väestön rakennetta ja alueellisia olosuhteita. Näin ollen valtiontalousarviossa päätetty rahoitus jaettaisiin suhteellisesti painotettujen suoritteiden kesken, jolloin saataisiin laskettua itsehallintoalueelle myönnettävän rahoituksen määrä.